

Foto: FLT-PICA
Röda arkebuseras av den vita sidan under inbördeskriget i Finland.

Svårläkt finländsk konflikt 90 år

HELSINGFORS. En av de blodigaste perioderna i Finlands historia fyller 90 år på söndagen. Konflikten 1918 uppfyller alla kriterier för ett inbördeskrig: blodigt, grymt och svårläkt.

ATT MEDBORGARNA i det nybildade Finland tog till vapen mot varandra anses fortfarande ha inverkan på det finländska samhället.

Inbördeskriget 1918 pågick i fyra månader efter att ha flammat upp på tre olika orter. I Viborgstrakten rök röda garden och skyddskårer ihop den 27 januari. Samma dag inleddes också den röda revolutionen i Helsingfors. I Österbotten började skyddskårerna, ledda av general Carl Gustaf Mannerheim, avvärja de ryska soldaterna i landet den 28 januari.

Finland hade deklarerat sig självständigt den 6 december året innan. Deklarationen var ensidig, men Ryssland erkände Finland vid årsskiftet 1917/18, före Sverige.

Trots att Finland redan var självständigt fanns det fortfarande omkring 40.000 ryska soldater i landet, men avvärjningen skedde utan större problem.

BOLSJEVIKERNAS REVOLUTION i Ryssland 1917 hade lyckats, trots att deras väpnade styrkor var förhållandevis små. Det var uppenbart att de revolutionära stämningarna kunde leda till konfrontationer även i Finland och de vita skyddskårerna grundades redan samma år.

Arbetsorganisationerna svarade med arbetargarden som blev kända som röda garden.

När de röda inledde sin revolution flyttade Finlands lagliga regering till Vasa. Fronten stabiliserades i februari och gick ungefär från Björneborgstrakten via Tammerfors, Vilppula och Mäntyharju till Viborgområdet. Krigföringen var ganska amatörmässig och förblev så ända tills tyskutbildade jägare anlände till Vasa i slutet av februari.

I mars kom Mannerheims storoffensiv. När de vita tog Tammerfors i början av april vände kriget.

Krigshandlingarna avslutades i maj och det vita Finland firade sin seger med en parad i Helsingfors i mitten av månaden.

I likhet med andra inbördeskrig var konflikten blodig. Över 6.000 röda och nästan 3.500 vita stupade. Drygt hundra frivilligsvenskar var bland de stupade.

MEN MÅNGA GÅNGER FLER DOG på den röda sidan efter kriget, genom avrättningar och umbäranden i de koncentrationsläger som inrättades. De rättsprocesser mot de röda som genomfördes har av senare tids historiker beskrivits som en skamfläck för Finland.

I dag räknar man med att kriget krävde minst 37.000 liv, medräknat offer för lönnmord, attentat och avrättningar, men framför allt alla som dog till följd av svält och sjukdom i fångenskap eller kort efter sin frigivning.

Inbördeskriget hade såväl interna som externa orsaker. Det nya, självständiga Finland var ett påtagligt klassamhälle. Det bolsjevikiska Ryssland strävade efter att inlemma Finland i den socialistiska familjen. Mannerheim och de vita stod Tyskland nära.

KRIGET OCH DESS FÖLJDER splittrade det finska folket i två läger i flera årtionden.